

Mångkulturellt arbete på daghem

- **En kvalitativ undersökning från ett personalperspektiv**

Nina Eklund

Examensarbete för Socionom (YH)- examen

Utbildningsprogrammet för det sociala området

Vasa 2017

EXAMENSARBETE

Författare: Nina Eklund

Utbildning och ort: Det sociala området, Vasa

Inriktningsalternativ/Fördjupning: Småbarnspedagogik och metodik

Handledare: Ralf Lillbacka och Viveka Ågren-Rintala

Titel: Mångkulturellt arbete på daghem

Datum: 13.05.2017

Sidantal: 36

Bilagor: 1

Abstrakt

Syftet med mitt examensarbete är att undersöka barndagvården och deras arbetsmetoder, med fokus på mångkulturellt arbete och dess utmaningar från ett personalperspektiv. Examensarbetets centrala frågeställningar är hurdana utmaningar stöter pedagogerna på i vardagen med invandrarföräldrar och deras barn, vilka arbetsmetoder använder pedagogerna sig av för att arbeta på ett mångkulturellt arbetssätt med barngruppen och vad pedagogerna anser krävs för att ett mångkulturellt arbetssätt skall lyckas.

Den första delen av examensarbetet behandlar dagvården i Finland, utmaningar och kulturskillnader i dagvården med invandrabarn. Den andra delen behandlar olika arbetssätt och metoder i dagvården med tanke på mångkultur.

Resultatet av min undersökning visar att pedagogerna är engagerade i sitt arbete och att deras mål är att främja jämlikhet och välmående. Pedagogerna arbetar med olika metoder. Pedagogerna på daghemmen samarbetar med olika aktörer, för att främja inkludering och jämlikhet samt stärka barnens egna kulturella identitet. Undersökningen visar att utmaningar som pedagogerna stöter på i vardagen med invandrarfamiljerna är språkförbistringen. Mångkulturellt arbete främjar jämlikhet och ger möjlighet till både barnen och pedagogerna att få ett mångkulturellt tankesätt.

Språk: Svenska

Nyckelord: Mångkultur, Dagvårdspersonal, Jämlikhet, Barn

BACHELOR'S THESIS

Author: Nina Eklund

Degree Programme: Social welfare

Specialization: Preschool pedagogy and methodology

Supervisors: Ralf Lillbacka and Viveka Ågren-Rintala

Title: Multicultural work in daycare

Date: 13.05.2017

Number of pages: 36

Appendices: 1

Abstract

The purpose of this thesis is to examine the child daycares and their working methods, with a focus on multicultural work and its challenges from the personnel's perspective. The central questions of this thesis are what kind of challenges the staff faces in the daily life with immigrant parents and their children, what kind of working methods does the staff use considering multicultural working methods with the children group, and what does the personnel consider is necessary for a multicultural way of working to succeed.

The first section of the thesis describes the daycare system in Finland, challenges and the cultural differences in daycare centers with immigrant children. The second section describes the different working methods in daycare centers, considering multiculturalism.

The result of my research shows that the personnel in daycare centers are dedicated to their work and that their goal is to promote equality and well-being. The personnel work with different methods, and collaborate with various participants to promote inclusion and equality and to strengthen the children's own cultural identity. The research shows that the challenges the personnel faces in the everyday life with immigrant families is the language barrier. Multicultural work promotes equality and provides the opportunity for both the children and the personnel to have a multicultural way of thinking.

Language: Swedish

Key words: Multiculturalism, Daycare personnel, equality, Children

---

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Syfte och frågeställningar	2
3 Begrepp	2
3.1 Mångkultur	2
3.2 Jämlikhet	3
3.3 Didaktik	3
4 Styrdokument.....	4
4.1 Lag om småbarnspedagogik 1973/36.....	4
4.2 Grunderna för planen för småbarnsfostran	4
5 Tidigare forskning	5
5.1 Social och kulturell mångfald	5
5.2 Etnisk identitet och tillhörighet	7
6 Att förstå invandrarbarn	8
7 Kulturskillnader.....	9
7.1 Förhastade slutsatser.....	10
7.1.1 Mobbing.....	11
7.1.2 Olikheter och möjligheter	12
8 Mångkulturellt arbete inom dagvården	13
8.1 Pedagogernas mångkulturella kompetens	14
8.2 Barngruppens mångkulturella kompetens.....	14
9 Mångkulturella arbetsmetoder.....	15
9.1 Miljö och material.....	15
9.2 Religion och traditioner	17
9.3 Språk.....	17
10 Sammanfattning.....	18
11 Metod	18
11.1 Val av metod.....	18
11.2 Kvalitativ undersökning.....	18
11.3 Tillvägagångssätt.....	21
11.4 Datasekretess	22
11.5 Analysmetod	22
12 Resultat.....	23
12.1 Respondenternas egen syn på mångkulturellt arbete.....	23
12.2 Respondenternas mångkulturella arbetssätt i barngruppen	24
12.3 Mångkulturell verksamhet	25

12.4 Respondenternas beaktande vid Finlands religiösa högtider	26
12.5 Respondenternas beaktande av andra religioners högtider.....	26
12.6 Utmaningar i vardagen	27
12.7 Respondenternas åsikter om ett lyckat mångkulturellt arbetssätt.....	29
12.8 Respondenternas beaktande av styrdokumentet	30
12.9 Viktiga kompetenser inom mångkulturellt arbete på daghem	31
12.10 Respondenternas övriga tankar kring mångkulturellt arbete.....	32
13 Slutdiskussion och kritisk granskning	33
Källförteckning	37
Bilaga	

1 Inledning

År 2014 flyttade 31 510 personer till Finland från utlandet. I Finland bodde då totalt 322 711 utlänningar, vilket är 5,9 procent av hela Finlands befolkning. I Finland år 2015 var antalet personer totalt 20 709 vid första uppehållstillståndet, varav 6 036 var familjer, 5 869 personer kom till Finland för att studera och 5 436 personer kom för att arbeta. De fem länder som det kommit flest människor ifrån hit till Finland år 2015 var Irak, Afghanistan, Somalia, Syrien och Albanien (Inrikesministeriet 2016; Finska Migrationsverket 2017). Mellan år 2016 till 2017 behandlades 11 364 stycken ärenden om uppehållstillstånd av barn mellan 0-13 år. Av dessa barn fick 7 411 stycken ett positivt beslut och 3073 barn fick ett negativt beslut (Finska Migrationsverket 2017).

Dagvården är till för alla barn oberoende av kultur och språk. De riktlinjer och värderingar inom den finska dagvården kommer från UNICEF:s barnkonvention, där det står om rättigheter av lika behandling oberoende av språk och kultur (Barnkonventionen). I de nationella riktlinjerna som styrs av den finska lagen av lag om småbarnspedagogik (1973/36) och finska grundlagen (1999/731) står det om barnens rättighet till eget modersmål, egen kultur, en trygg miljö och rätt till vård oberoende av hens boendeområde, social-, kulturell eller etnisk bakgrund. Grunderna för planen för småbarnsfostran är ett av de mest riktgivande styrdokument inom dagvården i Finland som grundar sig på både de internationella och nationella styrdokumenterna (Stakes 2008).

Inom den kommunala dagvården i Finland år 2013 fanns det cirka 15 600 barn med invandrarbakgrund, det är cirka 7 procent av alla barn inom dagvården som ordnas av kommunerna. Antalet invandrarbarn inom den kommunala dagvården har ökat drastiskt i jämförelse med antalet år 2007, då det fanns cirka 8500-9000 barn med invandrarbakgrund (Stakes 2014).

Vi skall ta till vara på det faktum att vi lever i ett mångkulturellt samhälle och använda det som en resurs i arbetet (Hultinger & Wallentin 1996, 8).

”Med hjälp av mitt arbete hoppas jag att läsaren kan känna igen olika situationer.

Jag hoppas även att läsaren skall få en för-förståelse om hen inte tidigare tagit emot invandrarbarn, eller barn med en annan kulturell bakgrund på sitt daghem.”

(Ellneby 2007, 8-9).

Det kan vara problematiskt att ställa upp undervisningen på en nivå som inte är för lätt, men inte för svår heller för barnen. Pedagogerna på ett helt vanligt daghem kan uppleva att barnen inte förstår vad de säger, och att daghemmets arbetsmetoder inte räcker till. Processen från början fram till att pedagogerna hittar nya metoder kan ses som en väg från kris till utveckling. Vägen från kris till utveckling börjar med kunskap. Då vi vet mer, kan vi förstå mer. Det i sin tur ökar till förståelse och medkänsla, och minskar rädslan som är grogrunden för rasism och intolerans. (Hultinger & Wallentin 1996, 8, 107).

2 Syfte och frågeställningar

Syftet med mitt arbete är att undersöka arbetsmetoderna inom dagvården, med fokus på mångkulturellt arbete och dess utmaningar från ett personalperspektiv.

Mina frågeställningar är:

Hurdana utmaningar stöter pedagogerna på i vardagen med invandrarföräldrar och deras barn?

Vilka arbetsmetoder använder pedagogerna sig av för att arbeta på ett mångkulturellt arbetssätt med barngruppen?

Vad krävs för att ett mångkulturellt arbetssätt skall lyckas?

3 Begrepp

I det här kapitlet har jag valt att fördjupa mig i tre begrepp som jag anser är tre grundpelare i mitt examensarbets ämne. De tre begrepp som utgör en stor del av mitt ämne är mångkultur, jämlikhet och didaktik. Varför jag har valt just dessa tre begrepp är för att mångkultur är det huvudämne jag har valt att skriva om, jämlikhet för det är ett av de viktigaste begrepp man bör sträva efter i mångkulturellt arbete, och didaktik eftersom jag begrundar olika arbetsmetoder i mitt examensarbete.

3.1 Mångkultur

Begreppet mångkultur betyder olikheter med tanke på etnicitet, språk, klass, kön, sexuell läggning och funktionshinder. Begreppet mångkulturellt samhälle har ingen entydig definition. Den definition som beskriver begreppet enklast är att samhällets

invånare har olika kulturella, etniska och religiösa bakgrunder. Att det finns många olika kulturer i samhället har redan konstaterats. Människor med en annan kulturell bakgrund består inte endast av olika nationaliteter, utan även av människor med olika kulturell och social bakgrund. Även om människor kommer från samma land så kan det finnas stora skillnader dem emellan, till exempel alla som kommer från Turkiet är inte turkar, många av dem är kurder. Det finns kulturella och sociala skillnader mellan de turkar som kommer hit från landsbygden och de som kommer från storstäder. Det finns även de som kommer till ett nytt land som har olika attityder till hemlandets kultur (Skans 2011, 17; Lunneblad 2009, 11; Fredriksson och Wahlström 1997, 94-95).

3.2 Jämlikhet

Vad som är skrivet i Finlands grundlag (1999/731) kap. 2, 6§ är att alla är lika inför lagen. Att ingen skall särbehandlas på grund av deras kön, ålder, språk, ursprung, religion, åsikt, övertygelse, handikapp eller hälsotillstånd. Barn skall bli jämlikt bemötta och ha rätt till medinflytande enligt deras utvecklingsnivå, i frågor som berör dem. I Diskrimineringslagen (1325/2014) kap. 2, 6§ föreskrivs det om utbildningsanordnarnas bedömmande hur likabehandling i deras verksamhet skall uppnås, och ta till de åtgärder som behövs för att uppnå likabehandling. Det skall även ses till av en utbildningssamordnare att alla läroanstalter har en plan med de åtgärder som behövs för att bidra till likabehandling.

3.3 Didaktik

För att kunna möta mångfalden i barngruppen och se barnens likheter och skillnader, krävs det att man går igenom de didaktiska frågorna i sitt arbete. Begreppet didaktik handlar om undervisningens innehåll och hur den behandlas. Genom att reflektera över innehållet utifrån de didaktiska frågorna varför, vad, hur och vem uppnår man en meningsskapande undervisning. Målet i den didaktiska diskussionen är att fastställa; *varför* man skall lära något, *vad* man skall lära ut, *hur* man skall lära ut det, och *vem* som skall lära sig. (Skans 2011, 25, 21-22).

4 Styrdokument

Jag har valt att gå djupare in på två styrdokument inom småbarnspedagogiken och dess betydelse. Dessa två lagar är Lag om småbarnspedagogik 1973/36 och Grunderna för planen för småbarnsfostran som är utgiven av Stakes. Varför jag har valt att endast begrunda dessa två är för att jag anser att de här två är de mest betydelsefulla riktlinjerna inom småbarnspedagogiken.

4.1 Lag om småbarnspedagogik 1973/36

Syftet med lagen om småbarnspedagogik (1973/36) är att alla barn skall ha rättighet till småbarnspedagogik. Småbarnspedagogik skall ordnas av en kommun, samkommun eller någon annan serviceproducent. Småbarnspedagogiken kan ordnas vid ett daghem, familjedaghem eller som övrig småbarnspedagogik. Vad som menas med övrig småbarnspedagogik är att vården ordnas på ett ställe som är tillämpat för just detta ändamål. Varje barn skall ha en individuell plan, som pedagogerna gör upp tillsammans med barnets föräldrar eller andra vårdnadshavare. Barnet skall stödjas i förutsättningarna för inläring, livslångt lärande och jämlikhet i undervisningen.

I § 2a punkt 6 föreskrivs det om att alla barn skall ges likvärdiga möjligheter till småbarnspedagogik, och att få färdigheter att både förstå och respektera kulturtraditioner och även alla individers egna kulturella, religiösa, språkliga och livsåskådningsmässiga bakgrund.

4.2 Grunderna för planen för småbarnsfostran

Grunderna för planen för småbarnsfostran är ett styrdokument på nationell nivå inom småbarnsfostran. Planens syfte är att leda så innehållet utvecklas, skapa villkor för att utveckla småbarnsfostrans kvalitet och att främja utförandet av småbarnsfostran på samma grunder i hela Finland.

Inom småbarnsfostran i Finland är de viktigaste principerna inom finländsk småbarnsfostran att barnet har trygga människoförhållanden och får växa upp, utvecklas och lära sig i trygga förhållanden och i en hälsosam och trygg miljö. Det här gör det möjligt för barnet att fungera och leka på ett mångsidigt sätt. Barnet skall få förståelse och uppmärksamhet enligt sin utvecklingsnivå och ålder. Skulle barnet vara

i behov av särskilt stöd skall specialstöd ordnas i den mån som sådant behövs. Barnet skall även ha rätt till sin egen kultur, modersmål, religion eller livsåskådning.

De barnen med utländsk bakgrund skall ges möjligheten att få växa upp i ett mångkulturellt samhälle för att främja deras delaktighet i det sällskap med samma kultur, men även bli delaktiga i det finländska samhället. Inom småbarnspedagogiken skall man ta i beaktande det enskilda barnets kulturella bakgrund och även deras hemspråk. Pedagogerna behöver då ta reda på och få kunskap om barnets egen kultur, religion och levnadsvanor. Genom att pedagogerna har kunskap om de olika kulturerna i barngruppen, underlättar detta samarbetet mellan dem och barnens föräldrar. De kan då på ett ömsesidigt och jämlikt sätt diskutera det enskilda barnets behov.

För att ett barn med ett annat modersmål skall kunna lära sig ett till språk behöver hen stöd som är väl planerat på ett systematiskt sätt. På daghemmet skall människors olikheter uppskattas och även tas upp i den dagliga verksamheten. Då barnet får möjligheten till att få uttryck för sin egen kulturella bakgrund, stärker det hens identitet (Stakes 2005).

5 Tidigare forskning

Den tidigare forskningen jag kommer att presentera i detta kapitel handlar om olikheter i förskola och skola, med fokus på att stöda barn och ungdomars etniska identitet i undervisningsmiljö samt pedagogernas kompetens. Undersökningarna har hittats från databasen EBSCO Academic search elite med sökorden multicultural and kindergarden och ethnic identity and kindergarden. Jag har även avgränsat min sökning till att resultaten skall vara i full text. Bland de resultat jag har hittat har jag valt att använda mig av forskning om etnisk identitet och mångkulturellt arbete inom småbarnspedagogik. Jag har valt att fokusera mig på forskningens innehåll och inte dess geografiska läge. Eftersom jag anser att det inte har någon betydelse med tanke på mitt ämne i examensarbetet.

5.1 Social och kulturell mångfald

Syftet i den första forskningen ” *Diversity in preschool: Defusing and maintaining differences* ” (Löfdahl & Hägglund 2012) handlar om svårigheterna i sociala och kulturella mångfald bland barn i en svensk multikulturell förskolans omgivning.

Artikeln särskilda intresse är inom den kulturella underliggande mångfalden på en strukturell- och praktisk nivå. Resultaten visar hur mångfald både avdramatiserar och upprätthålls genom planerade aktiviteter på förskolan. Den "sociala kunskapens område" används som ett begrepp för att beskriva hur interaktionen mellan barn bekräftar och bygger en gemensam ansamling av social kunskap om mångfald, i betydelse för det sociala livet på förskolan.

Undersökningen bestod av anteckningar av observationer från barnaktiviteter under en vecka i början på "skolstarten" år 2007. Studien gjordes på en svensk multi- förskola. Studien bestod även av informella samtal med barn och lärare. Slutresultatet av observationerna de gjorde blev 30 timmar sammanlagt. Barngruppen bestod av 15 barn (fem pojkar och 10 flickor) i åldrarna mellan tre till fem, varav nio barn hade ett annat modersmål än svenska.

I deras studie på förskolan kommer de i kontakt med två fem åriga flickor med en annan kulturell bakgrund och modersmål. Den ena flickan Bahar har svårt med att prata och förstå det svenska språket, den andra flickan Evrin kan prata svenska flytande och känner väl till de svenska traditionerna. Under veckan observerar de olikheter i bemötandet mellan dessa två flickor och resten av barngruppen. Bahar blir utfrysad ur barngruppen under fri leken och får höra bland annat att hon luktar jord och att ingen vill hålla henne i handen för att hon har svettiga händer. Evrin däremot har kommit bra in i barngruppen och har fått hög status bland några av flickorna, som blev väldigt tydligt när Evrin var med sin hemspråkslärare. Flickorna ville inte släppa henne ur sikte och kom även och avbröt mötet mellan Evrin och läraren.

Forskningen visar att för att barngruppen skall få ett mångkulturellt tankesätt och se våra olikheter som något positivt behöver pedagogerna föra över deras kunskap om ämnet till barngruppen på barnens egen nivå. Genom att arbeta på ett mångkulturellt arbetssätt som stärker barnens positiva syn på kulturella olikheter, motverkar man fördomar och dess negativa syn på olikheter. För att kunna arbeta på ett mångkulturellt sätt krävs det hjälp från forskning, i form av kunskap och metoder som utvecklar barngruppens sociala kunskap om mångfald.

Slutsatser från forskningen visar att förskolans aktiviteter, scheman, utrymmen och undervisning bidrar till betydelsen av begreppet mångfald tydligare. Undervisningen om mångfald och olikheter utförs i daghemmets dagliga rutiner, till exempel vid

undervisning av modersmål, samlingar och undervisning med hemspråksläraren. Detta är en stor betydelse för barnens livslånga lärande för olikheter.

5.2 Etnisk identitet och tillhörighet

Den andra studien "*The identity game: constructing and enabling multicultural identities in a Finland-Swedish school setting*" (Forsman & Hummelstedt - Djedou 2014) bygger på tidigare forskning som betonar banden mellan positiv känsla av etnisk identitet och tillhörighet i skolan. Studien omfattade cirka sexhundra afro-amerikanska ungdomar som upplevde rasdiskriminering. Detta ledde till låg självkänsla och en försvårad skolgång, men för dem med en positiv etnisk identitet påverkades inte negativt av det.

Etnicitet är något som vi tillskriver oss själva men även andra. Etniska kategorier skapas genom sociala processer där människor vill inkludera eller exkludera andra för att kunna organisera sin egen omvärld. Egenskaper så som språk, historia, släktskap och traditioner hör till etnisk identifikation. Hur lärare, föräldrar och andra förebilder kan relatera till, pratar om eller inte pratar om språk och andra kulturer påverkar socialisationen och identitetsskapandet hos barn och ungdomar. Genom att bekräfta barns och ungdomars modersmål och kulturer leder det till ett positivt identitetsskapande och personlig egenmakt hos barnen.

I den andra delen av studie beskrivs deltagarnas inställning till etnisk identitet i vardagliga interaktioner. Forskningen ägde rum i både en förskolemiljö och en skolmiljö. Forskarna följde med barnens interaktioner med varandra under lunch, raster och fri lek. Studien började år 2008 med en barngrupp på en förskola och fortsatte sen år 2009 till 2010 med samma barngrupp när de gick på tvåan. I forskningen använde de sig av videoinspelningar, som sen analyserades med hjälp av samtalsanalys; en relativt ny metod för undersökning av hur etnicitet sker i samspel. Det visade sig att barnens olika etniska bakgrunder var betydligt mer framträdande i de informella självinitierade interaktioner mellan varandra, än i situationer där vuxna var närvarande.

I studien fokuserade man på hur man skapar en mer inkluderande skol-inställning genom att mer aktivt stödja elevernas etniska identitet. Studien föreslog etniskt identitetsskapande i utbildningsmiljöer. Vidare forskning föreslogs för att se på hur

processerna kan stödjas för elevernas behov av att själva bestämma om hur de vill hantera sin egen etniska bakgrund.

6 Att förstå invandrarbarn

I detta kapitel kommer förklaras de svårigheter som invandrarbarn kan möta i det nya hemlandet. Barnet kan uttrycka sina känslor i form av depression, sorg, passivitet, utanförskap och isolering. Hen kan även uttrycka sig i överaktivitet, vrede och aggressivitet och till och med våld och andra utagerande former (Kristal-Andersson 2001, 353-354).

Barnet kan känna en känsla av främlingskap i det nya hemlandet. Detta är en svår känsla att uppleva, speciellt då man inte kan sätta ord på de känslor man upplever om det främmande och nya. För ett barn kan det vara svårt att förstå att känslorna är endast tillfälliga och att de kommer att förändras. Detta är på grund av att de inte har samma förmåga som en vuxen att kunna resonera förståndsmässigt. Ensamhet - barnet kan känna en saknad efter släkt och vänner som är kvar i hemlandet, men även leksaker eller husdjur som de inte fått med sig vid flytten. Saknaden efter någon eller något från hemlandet kan vara väldigt smärtsamt för barnet och det kan vara svårt, eller att man inte vill uttrycka sina känslor. I en sådan situation kanske inte föräldrarna eller andra vuxna i barnets omgivning vet om att barnet går igenom detta. (Ibid., 355).

Barnet kan ha upplevt många separationer och förluster i samband med flytten till det nya hemlandet. Eftersom barn lever i nuet och kanske inte vill tänka och vara ledsen över de separationer hen gått igenom. Barnet vet inte heller att allt hen skildes från när de flyttade kan påverka dem i nuet. Får inte barnet uttrycka sina känslor så kan det leda till ett tillvarotillstånd av separation och förlust (Ibid., 356).

En del barn har lättare att lära sig ett nytt språk än andra, det kan bero på ålder och barnets personlighet. Yngre barn har lättare för att lära sig ett nytt språk, desto äldre barnet blir desto svårare blir det. Om ett litet barn invandrar till ett nytt land förstår hen kanske inte med det samma att människorna där inte uppfattar vad hen säger. När barnet sen inser att hens modersmål inte är till någon nytta i det nya landet kan det vara en svår upptäckt. Det kan leda till att barnet blir frustrerad, arg eller tyst (Ibid., 357).

Den identitet och självkänsla som barnet utvecklar kommer från hemmet och hur hen behandlas i samhället. Barnet kan anse att sin egen hudfärg, utseende, kultur och modersmål är annorlunda och att det betyder att hen inte är lika bra som de andra barnen i barngruppen (som är födda i det nya hemlandet). Bekräftar inte människor i barnets omgivning hens känslor, kan det leda till minskad självkänsla hos barnet som då kan leda till identitetslöshet.

Ett barn som beter sig som om hen vore allvarligt störd, kan orsaken vara ett tillvarotillstånd av rotlöshet från en djupt smärtsam erfarenhet. Barn som uttrycker sig på detta vis kan uppleva känslor av rotlöshet, men det kan även bero på att hen lider av en inre smärta av någon annan orsak som hen inte kan uttrycka med ord (Ibid., 358-359).

7 Kulturskillnader

I personalens rum kan höras diskussioner om olika funderingar och reaktioner, några exempel på funderingarna kan lyda såhär;

”Dom får väl ta seden dit dom kommer”.

”De passar aldrig tiden”.

”Josés pappa lyssnar aldrig på mig, det måste vara för att jag är kvinna”.

”Vid inskolningen kom inte Omars mamma, utan de skickade hans farmor i stället!” (Ellneby 2007, 51).

För oss i Norden består oftast en familj av mamma, pappa och barn. Vid inskolningen inom barndagvården är det därför självklart för barnet att hens mamma eller pappa tar ledigt från arbetet och följer med. För personer med en annan kulturell bakgrund betraktas de närmaste till familjen; far- och morföräldrar, mostrar och morbröder, och fastrar och farbröder. Därför är det inte något ovanligt när farmor följer med Omar på inskolningen. Det är heller inte konstigt att se ett äldre syskon, som i våra ögon fortfarande betraktas som barn har ansvaret för sitt yngre syskon (Ibid., 52).

Här i Norden är vi väldigt viktiga med att passa tider. Eftersom tiden är väldigt värdefull för oss och vi planerar väldigt mycket utifrån den så är vi noga med att passa den. Vi tar det därför oftast som en förolämpning om någon kommer för sent och låter oss

vänta. Däremot i andra kulturer så är tiden oändlig och det kan vara svårt för dessa människor att förstå sig på varför vi är så noga med att planera. I en del andra kulturer kan det tolkas då istället som oartigt att komma i tid (Ibid., 53).

Något som även skiljer oss människor och våra kulturer åt är vår syn på vädret. Ordspråket "det finns inget dåligt väder, bara dåliga kläder" hörs ofta när det regnar ute, eller "idag får vi ta på regnkläder". För vissa människor med en annan kulturell bakgrund är det otänkbart att gå ut när det regnar, snöar eller är kallt – då är det en god anledning att stanna hemma från daghemmet och arbetet. På grund av skillnaderna mellan förhållandet till väderleken kan det då vara svårt för pedagogerna att argumentera med föräldrarna till varför barnet skall ha med sig gummistövlar och regnkläder till daghemmet (Ibid., 56).

Inom barndagvården arbetar mest kvinnor. Det kan hända att en del av dem känner sig respektlöst behandlade av barns pappor med en annan kulturell bakgrund. De kan tolka detta som en föraktfull kvinnosyn. Istället handlar det troligtvis om den kulturella synen mellan manligt och kvinnligt. Ett exempel kan vara då kommunikationen försvåras mellan pedagogerna och föräldrarna om de inte talar det svenska språket. Det är då naturligt för pedagogerna att diskutera de dagliga rutinerna med pappan i familjen, om han lärt sig svenska snabbare än mamman. Pedagogen kanske vill ta upp regnkläder. Pappan kan då uppleva att pedagogen klagar på hur hans fru sköter deras barn när de tar upp så vardagliga saker. Hans uppgifter i hemmet handlar inte om mat, kläder eller tv-vanor. Det som var menat som information från pedagogens sida kan leda till missförstånd (Ibid., 61).

Det är viktigt att kommunikationen fungerar mellan daghemmet och föräldrarna. Därför kan det vara bra att det finns en tolk med vid föräldrasamtalen, när pedagogen och föräldrarna har svårigheter i kommunikationen. Som pedagog kan man även tänka på hur den skriftliga informationen från daghemmet är utformat. Då det finns föräldrar på daghemmet som börjat lära sig svenska, skall informationen vara skrivet på en förenklad svenska (Ellneby 2007, 61; Broberg, et.al. 2012, 129-130).

7.1 Förhastade slutsatser

Vi kan lära oss att särpräglade men ändå ha kvar känslan av kulturella skillnader genom möten med människor från andra kulturer. Det händer att vi gör tvärtom, vi

möter människor som betar sig på ett visst sätt och därifrån drar vi våra egna förutfattade slutsatser.

Som exempel att arabiska pojkar betar sig respektlöst mot kvinnor, så drar man slutsatsen att det ingår i den arabiska kulturen att förakta kvinnor. I den arabiska kulturen är män och kvinnors roller olika och tydliga, vilket leder till att det kan uppfattas i våra ögon som kvinnoförakt. Barnen lär sig att visa respekt för vuxna och att inte säga emot den som är äldre. Här i Norden hälsar pedagogerna inom dagvården på barngruppen och tilltalas med sitt förnamn. Barnen visar inte den respekt och artighet till pedagogerna som man lärt sig från den egna kulturen. De vuxna bemöter inte en på det sättet man är van med, detta kan leda till förvirring. Barnet försöker lära sig de nya reglerna som gäller, men de kan vara svåra att upptäcka, eftersom reglerna inte är lika tydliga inom dagvården här som man är van med. Barnet försöker kanske härma de andra barnen, men det är svårt att urskilja nyanserna och att hitta gränserna. En del barn klarar bra av omställningen och andra kan inte hantera den alls. Det skulle undvikas många svårigheter om övergången från de regler man är vana med, till de regler man följer i det nya landet vore smidigare (Sjöwall 1994, 36-37).

Förvirring och osäkerhet hos barnet blir även väldigt tydligt i samband med högtidsfirande. Traditionellt högtidsfirande har funnits länge och är något som barndagvården värnar om, vilket är något som inte går ihop med barnets och hans familjs egna traditioner. Det är pedagogernas uppgift att förklara för familjen varför och hur vi firar våra högtider, på så sätt undviker man misstro och rädsla. Daghemmet kan även läsa in sig på, fråga om och kanske införa traditioner från andra kulturer. På så sätt ökar man barnets känsla av öppenhet och inkludering i barngruppen (Broberg, et.al. 2012, 131).

7.1.1 Mobbning

Ett barn med svåra upplevelser bakom sig borde kunna komma hit och kunna känna sig trygg.

”I Iran äter ni bara flugor och insekter. Ni bor i tält och ni har inga pengar. Ni kommer hit bara för att få våra pengar. Ni är smutsiga och ni luktar illa!” (Sjöwall A. 1994, 43).

Var får barn dessa tankar ifrån? Vilka signaler är det vi vuxna ger som de sedan anpassar till deras egen värld. De vuxnas kommentarer om invandrare och flyktingar slår till allt råare och brutalare ton hos den yngre generationen i dagens samhälle. De barn som stöter på etnisk mobbning behöver mycket stöd för att kunna bygga upp sin självkänsla och sin bi- kulturella identitet. De skall känna stolthet över sitt ursprung och att de är accepterade i samhället (Ibid., 44).

På en förskola kan den tvåspråkiga personalen ha kommit "överens" med den svenskspråkiga personalen att de inte skall prata sitt modersmål med varandra, utan endast prata svenska. På så vis hör och förstår alla allting som sägs. Det finns då liknande förbud för barnen att prata på sitt modersmål med syskon och kompisar från samma land på förskolan. Att införa språkförbud är långt ifrån att arbeta på ett mångkulturellt sätt. Det utgör ett språkligt och kulturellt förtryck som drabbar alla inblandade. Det lär invandrabarnen att skämmas för sitt modersmål och de barn med svenska som modersmål lär sig inskränkthet (Ibid., 47).

Enligt en mångkulturell forskning som har behandlat inställningen till invandrare och minoritetsgrupper om till exempel attityder, förhållningssätt och diskriminering. I forskningen kom de fram till att många barn och unga med annan kulturell bakgrund betraktas som "de andra". Det förekommer även diskriminering i form av negativa fördomar mot invandrare och deras barn i pedagogiska verksamheter och i samhället. Dessa studier utgår från individ- eller grupperspektiv och yrkesgrupper som diskriminerar. Dessa yrkesgrupper har då även varit med i olika kompetensutvecklande insatser vars mål är att minska negativa attityder och fördomar (Lahdenperä 2004, 57).

7.1.2 Olikheter och möjligheter

Pedagoger inom barndagvården borde uppmärksamma och intressera sig för barnens ursprung. På så vis ger vi stöd till barnens bi- kulturella utveckling och får dem att känna sig lika värdefulla som de barn med svenska som modersmål. Barngruppen får upplevelser, kunskap och en förståelse som hjälper dem att möta det mångkulturella samhälle vi lever i (Sjöwall 1994, 18).

"Vi kan inte låtsas att alla är lika. Det är inte sant. Vi är lika mycket värda, men vi är olika. Det är något skumt med att försöka dölja det som alla kan se och märka" (Sjöwall 1994, 19).

Barn som är vana med en mångkulturell miljö blir inte nervösa eller behöver ställa frågor när de hör människor i sin omgivning prata ett främmande språk; för de har redan lärt sig om olika språk, utseenden och beteenden i en trygg miljö (Sjöwall 1994, 18).

8 Mångkulturellt arbete inom dagvården

I mångkulturellt arbete är det i första hand daghemsföreståndarens ansvar att daghemmets pedagogiska arbete präglas av interkulturell pedagogik i en mångkulturell lärandemiljö, men även pedagogernas förhållningssätt är avgörande. I arbetet som präglas av de egna attityderna utgör en viktig del och leder till att arbetsmetoderna utvecklas tillsammans med ens egna inställning. Det är viktigt att arbetsmetoderna bygger på att uppmärksamma skillnader mellan människor och att pedagogerna har en antirasistisk inställning i sitt arbete (Lahdenperä & Lorentz 2010, 185; Sjöwall 1994, 9).

Lagen om främjande av integration (1386/2010) samt diskrimineringslagen (1325/2014) skall garantera att invandrare i Finland inte diskrimineras på grund av deras kulturella bakgrund. De skall garanteras om att få samma tjänster som den övriga befolkningen. För personer under 18 år skall extra uppmärksamhet tas då det kommer till barnets bästa och hens utveckling. Vid bedömningen av barnets bästa skall man ta hänsyn till det som är skrivet i barnskyddslagen (417/2007). Inom dagvården i Finland utgår man från grunderna för planen för småbarnsfostran (Stakes 2005). I planen skrivs det om inkludering av multikulturalitet. Enligt planen strävar man efter att inkludera barnen i samhället och den finska kulturen, samtidigt som man stöder barnet till att bevara den egna kulturen och sitt språk.

I grunderna för planen för småbarnsfostran betonas vikten av pedagogernas medvetenhet om olika kulturer. Att de lär sig om barnens olika kulturer och inkluderar det i barngruppens vardag. I FN:s barnkonvention om barns rättigheter föreskrivs det om bestämmelser om barns mänskliga rättigheter. I punkt 30 i barnkonventionen står det om personer som hör till etniska, religiösa eller språkliga minoriteter. Barn som hör till en sådan minoritet inte skall nekas rätten till sin egen kultur, få utöva sin egen religion eller att få använda sitt eget modersmål (Barnkonventionen).

8.1 Pedagogernas mångkulturella kompetens

Pedagogerna i den mångkulturella undervisningsmiljön står inför en ny situation, där de behöver skaffa sig ett nytt sätt att ställa sig till i den nya verkligheten. Pedagogernas kompetens behöver expanderas. Pedagogerna behöver kunna reflektera kring frågor som rör undervisningen och hur barnen skaffar sig kunskap. Pedagogerna behöver vara flexibla och kunna hitta nya metoder som är anpassade till undervisningen (Lahdenperä 2004, 33).

Pedagogernas egna negativa omdöme om olika länder, religioner och etniciteter bör undvikas eftersom det kan finnas barn i barngruppen som identifierar sig med dessa. Inom dagvården är det väldigt viktigt att pedagogerna för fram det positiva med olika kulturer i barngruppen. Det är av stor betydelse att pedagogerna har den färdighet att kunna urskilja och möta olikheter och att som pedagog främja budskapet 'allas lika värde'. Pedagogerna skall också ha noll tolerans för fördomar och diskriminering på daghemmet (Lahdenperä & Lorentz 2010, 31-33).

Mångkulturell kompetens innebär att pedagogerna är medvetna om de olika sociala koderna och fördomar som kan försvåra samarbetet med invandrarfamiljer. Genom att få en bättre omfattning och utöka sin kompetens, kan pedagogerna bredda sin kunskap om olika kulturer och dess religioner och traditioner. Detta visar att pedagogerna är intresserade av olika kulturer och kan använda kompetensen som en resurs inom dagvården (Lahdenperä & Lorentz 2010, 65).

8.2 Barngruppens mångkulturella kompetens

Det är väldigt positivt att ha mångkulturella barngrupper på daghem, eftersom då får barnen i tidig ålder umgås med barn med en annan kulturell bakgrund. Detta ger då barngruppen en bättre förståelse för olika uttryck och uppfattningar. Genom att vara öppen för mångfalden och se det som en tillgång med blandningen av människor med olika kulturer och språk från olika delar av världen. Att barn får träffa barn som har andra värderingar och erfarenheter leder till att de får lära sig mycket om världen, men även om sig själv (Lunneblad 2009, 36; Lahdenperä & Lorentz, 2010, s. 184).

9 Mångkulturella arbetsmetoder

När barn med en annan kulturell bakgrund börjar på verksamheten behöver man mycket tid till samtal med föräldrarna om familjen, kulturmöten och språket. Dessa samtal kan vara känsliga för föräldrarna och skall tas i deras egen takt, så att de känner ett förtroende till pedagogerna. För att föräldrasamtalen skall kunna växa så behöver pedagogerna goda kunskaper om kulturen här, såväl som barnets kultur. Det kan vara svårt i en stor barngrupp för pedagogerna att ha kunskap om alla länder, därför är det naturligt att använda sig av litteratur och föreläsningar men även att ha föräldrarna som en informationskälla.

Här kan man använda sig utav kulturmötessamtal med föräldrarna. På mötena berättar föräldrarna om sitt hemland och dess kultur, hur förskolesystemet fungerar där och vilka förväntningar de har på barndagvården i det nya hemlandet. I sin tur berättar även pedagogerna om barnuppfostringsprinciper, hur förskolesystemet fungerar här och pedagogernas förväntningar på föräldrarna. På det här sättet lyfter man fram likheter och olikheter mellan kulturerna och syn på barn och barnuppfostran och dess lika värde. Detta underlättar samarbetet i framtiden (Ellneby 2007, 93-94).

För att arbeta mångkulturellt kan man ta till hjälp av verksamhetens miljö och material, som hjälper till att skapa en atmosfär som visar att verksamheten är öppen för intryck och är intresserad av andra länder. Det kan vara till exempel ett afrikanskt tygstycke som hänger på väggen, ett pakistanskt kuddöverdrag eller en affisch med indiansk konst. Pedagogerna kan skriva meddelanden på anslagstavlan på olika språk för att nå fram till barnens föräldrar. Ett tips till pedagogerna kan även vara att lära sig några enkla ord på barnens modersmål, det kan vara till hjälp vid olika situationer för barn som håller på att lära sig svenska. Genom att sätta upp post-it lappar med olika ord och uttryck på olika språk, visar det barnen att man accepterar deras modersmål. det är även lärorikt för hela barngruppen (Sjöwall 1994, 122).

9.1 Miljö och material

Barnen i barngruppen kan även ta med sig bilder hemifrån, det kan vara vykort från deras hemland, ett foto på deras mor-eller farföräldrars hus eller på kusinerna på en utflykt. Har barnen fått ta del av varandras foton på släkt och vänner i en annan miljö med annan klädsel och utseende så är det inte lika konstigt och främmande sen när de

ser en vuxen person i deras samhälle som ser sådan ut. Bilder av landskap i form av bergsbyar, moskéer, fårhjordar, berömda byggnader eller stadstrafik lär även barnen att få en mer verklig bild om de länder de har hört talas om (Sjöwall 1994, 123).

Med hjälp av att använda dockor i verksamheten kan pedagogen visa dockor med olika hudfärg, hårfärg och att dockorna kan ha olika sorters kläder på sig. Waldorfdockorna som man även kan sy själv, kan man använda vilken nyans man vill till hudfärg. Som pyssel kan barnen få göra egna dockor i form av handdockor eller pindockor, där får de bestämma utseendet själva; som kan göra att den börjar likna till exempel en iransk morfar.

På verksamheten kan barnen ha tillgång till ett mångkulturellt utklädningsförråd, som innehåller kläder som man faktiskt använder i olika länder. Det kan vara kläder som barnens föräldrar brukar använda hemma eller till fest, allt från kinesiska skjortor, indiska saris, pakistanska byxor och skjortor, arabiska klänningar till olika huvudbonader och västar. Förutom till fri lek kan kläderna användas till rollspel eller olika teaterföreställningar. Föreställningarna kan präglas av sång, musik och danser från olika kulturer. Informeras föräldrarna om klädförrådets syfte så vill säkert många hjälpa till att skänka begagnade kläder (Ibid., 125-126).

Ordna utställningar på daghemmet genom att barnen tar med en sak hemifrån som de tycker om. Det kan vara allt från något de har fått i present eller köpt då de varit på en resa, till prydnadssaker som en dalahäst, en snäcka från Mallorca, en turkisk kaffekopp eller en kinesisk skål. Alla föremål tillför något och har en historia.

Genom att låta en docka som barngruppen känner och tycker om, få resa runt i världen med en resväska är ett enkelt och spännande sätt för att väcka barnens intresse för olika länder och deras kulturer. Pedagogerna tillsammans med barnen från det landet dockan reser till packar väskan med saker. När dockan sen kommer hem plockar hen upp sak efter sak från det land hen besökt. Det kan vara allt från vykort, videofilmer, en mössa eller scarf, frukter, eller kakor som någon av föräldrarna har bakat. Genom att använda sig av detta arbetssätt så får barnen en huvudroll och föräldrarna känner sig delaktiga i verksamheten (Ibid., 126).

I verksamheten kan man arbeta med teman som till exempel släkt och familj, djur, kläder, mat, helger och traditioner. På det här sättet kommer de kulturella skillnaderna fram på ett tydligt och naturligt sätt. Alla barnen i barngruppen bor kanske i liknande

hus och klär sig ganska likt varandra, men hur de firar olika högtider och vad de äter för olika maträtter hemma ser olika ut. Barnen lär sig på det här viset varandras olika erfarenheter (Ibid., 127).

9.2 Religion och traditioner

Här i Norden har vi våra traditioner och högtider, vi firar jul och Lucia. I april firar vi påsk och i juni firar vi midsommar. De barn i barngruppen med en annan kultur och religion har andra högtider som delar in året. I verksamheten kan man införa dessa högtider på ett sätt som inte kräver ett helt firande. Det viktigaste är att pedagogerna visar att de känner till olika kulturers högtider. De kan berätta om dem till barngruppen för att öka deras kunskap om att det finns andra kalendrar och sätt att fira högtider på, än hur vi gör här i Norden. Som exempel för att uppmärksamma det kinesiska nyåret kan barnen få clementiner och var sin lyckopåse, med en slant i att ta hem. Ett annat exempel kan vara avslutningen på muslimernas ramadan. Pedagogerna kan då bjuda barngruppen på kakor eller andra godsaker. Genom att uppmärksamma detta så förstår alla barnen också varför en del barn är lediga vissa dagar på året (Sjöwall 1994, 129-130).

9.3 Språk

På väggarna i verksamheten kan man sätta upp skyltar där det står välkommen på olika språk. Har man foton av barnen uppsatta på en vägg med deras namn, så kan man använda båda skrivsätten för de barn som skriver sitt namn på två olika sätt. På så vis visar det att verksamheten är intresserad av barnens bakgrund. Genom att se hur sina kamraters namn ser ut på arabiska, persiska eller kinesiska blir de olika skrivsätten inte något ovanligt; för de barn som har svenska som modersmål. Eftersom de har vant sig med att man kan skriva på olika sätt och olika håll. De kommer då inte att tro att andra skriver från "fel håll". Dessa saker blir sen en självklarhet i verksamhetens miljö och ger alla familjer där en känsla av att de har samma hemortsrätt (Sjöwall 1994, 132-133).

10 Sammanfattning

Det har konstaterats att det finns ingen klar definition av vad som menas med ett mångkulturellt samhälle, men att den enklaste definitionen är att det är ett samhälle med många kulturer. I denna forskning beskrivs mångkulturellt arbete och dess utmaningar, såväl som möjligheter. Det har även tagits upp olika arbetsmetoder för att kunna stärka barnets kulturella identitet och ge en känsla av inkludering. Genom att arbeta mångkulturellt på daghem får barngruppen ett bättre mångkulturellt tankesätt. Mångkulturellt arbete inom dagvården främjar till jämlikhet och allas lika värde. Det motarbetar fördomar och mobbning på grund av olikheter.

11 Metod

Jag kommer nu att framföra mitt val av metod i min undersökning och även ge skäl till varför jag har valt att använda den kvalitativa metoden. I de nedanstående kapitlen kommer jag att berätta om den kvalitativa metoden och även hur jag har gått tillväga för att hitta respondenter till mina intervjuer.

11.1 Val av metod

Mitt val av metod baserar sig på examensarbetets syfte. Eftersom jag ville ta reda på hur mångkulturellt arbete utförs i praktiken från ett personalperspektiv, ansåg jag att kvalitativa intervjuer kommer att ge min undersökning mest omfattande svar och bättre resultat än om jag skulle ha valt kvantitativa enkäter. Varför jag ansåg att kvalitativa intervjuer är ett bättre val än enkäter är för att då har jag möjligheten att ställa följdfrågor till mina respondenter. Den möjligheten får man inte med enkäter. Den kvalitativa metoden kan man både använda sig utav intervjuer och observationer. Jag hade gärna även gjort observationer och det var även min plan från första början, men jag hade tyvärr inte planerat tidsschemat tillräckligt bra så det hann jag inte med. Detta skulle då vara en idé till fortsatt undersökning inom ämnet mångkulturellt arbete på daghem.

11.2 Kvalitativ undersökning

Vid en kvalitativ undersökning i form av intervjuer ställer man enkla och raka frågor, på så vis får frågorna avancerade och innehållsrika svar. Efter alla intervjuer har man

då ett rikt material och med hårt arbete kan man hitta många intressanta åsikter, mönster och händelser. Då man använder sig utav en kvalitativ metod så ställer man samma frågor till alla respondenter under intervjuerna, denna metod kallas för standardisering. Vid intervjun är det respondenternas egna synvinklar och uppfattningar som blir resultatet av undersökningen, därför blir det inte standardiserades svarsalternativ. Intervjuerna bör dokumenteras på något sätt, det vanligaste sättet är med hjälp av inspelning. Spelar man in en intervju måste man ha respondentens godkännande till detta innan man börjar intervjun. Har man inte tillgång till en bandspelare så är anteckningar förda under intervjun ett alternativ. Anteckningar kan fungera bra som dokumentation vid korta eller mycket strukturerade intervjuer, dock är nackdelen med anteckningar att det inte går att citera respondenten ordagrant om det lämpar sig i rapporten (Trost 2005, 7, 19; Eliasson 2010, 25).

Intervjuundersökningen kan delas in i sju stadier, enligt Kvale. De sju stadierna är;

- Tematisering
- Planering
- Intervju
- Utskrift
- Analys
- Verifiering
- Rapportering

I det första stadiet *tematisering* utformas undersökningens syfte och undersökningens ämne före intervjuprocessen börjar. Det är i det här stadiet man skall tydliggöra undersökningens frågor *varför* och *vad*, före frågan *hur* metoden ställs. Med frågan *vad* menar man att intervjuaren skall skaffa sig förkunskap om det ämne som skall undersökas. Med frågan *varför* anses att man skall tydliggöra syftet med undersökningen, och frågan *hur* syftar på att man skall skaffa kunskap om olika analys- och intervjutekniker. Beroende av undersökningens art, varierar det vilken teknik som är bäst lämpad (Kvale 1997, 85, 91, 105).

Det andra steget i undersökningen är *planeringen*, det är då en allmän planering och förberedelse görs för att uppnå den eftersträvande kunskap man vill ha. Det är viktigt för intervjuaren att ta i beaktande tidsdimensionen, vad som anses med det är att hen

bör skapa sig en helhet över undersökningen istället för att ha tunnelseende vid enskilda moment. Andra aspekter som man skall ta i beaktande är antalet intervjupersoner och tillgängliga resurser. Med intervjupersoner syftar man på det nödvändiga antalet respondenter för undersökningens syfte. Mängden intervjupersoner bör vara tillräckligt stor så att man kan göra statistiska generaliseringar och testa hypoteser. Urvalet bör heller inte vara för stort eftersom det då blir svårt att göra grundliga tolkningar. Med tillgängliga resurser anses till exempel tid och pengar; hur mycket tid har undersökningen till sitt förfogande? Hur mycket pengar finns det för extra insatser? En annan aspekt gällande tillgängliga resurser är avvägningen mellan kvalitet och kvantitet. Ju färre intervjuer man har desto mer tid finns över för förberedelser och analys. Men en viss kvantitet intervjuer bör ändå göras för att göra undersökningen mer vetenskaplig. Som resurs behövs även sakkunskap så att intervjuerna kan göras med hög standard (Ibid 1997, 95, 97, 99).

Nästa steg är det tredje stadiet *intervjuerna*. Då man genomför intervjuerna går man enligt en intervjuguide. En intervjuguide hjälper intervjuaren att få den kunskap hen vill få fram i sin undersökning, guiden kan vara formulerad i stora drag om ämnet eller välformulerade frågor. I det här stadiet har man även tystnadsplikt, detta är för att skydda respondenternas identitet (Ibid 1997, 117, 121, 109).

I det följande stadiet, *utskrift* går man igenom intervjumaterialet för att sen analysera det. Det man gör är att föra över svaren från bandspelaren till skriftspråk. När man för över talspråket till skriftspråk bör man komma ihåg att konfidentialiteten säkras i rapporten. Vad som menas med konfidentialitet är att privat data som kan identifiera någon av respondenterna inte skall redovisas i slutrapporten (Ibid 1997, 147, 105).

I det femte stadiet gör man en *analys*. Med det teoretiska perspektivet som bas skall man nu bearbeta och analysera materialet från intervjuerna, samt de observationer och andra omständigheter som är av betydelse (Troost 2005, 29).

I det nästa stadiet gör man en *verifiering*. Här skall intervjuresultatets reliabilitet, validitet och trovärdighet fastställas. Reliabiliteten berör själva resultatets struktur. Vad som anses med validitet är att det som var avsett att undersökas i intervjuundersökningen undersöktes. Trovärdigheten utgör det största problemet vid kvalitativa intervjuer. Man bör kunna visa att forskningsresultatet av data och analyser är trovärdiga (Troost 2005, 29, 111- 113).

I sista stadiet av Kvalets sju stadier är *rapportering*. Här skall intervjuaren göra en redovisning resultatet i undersökningen. Därtill skall de vetenskapliga metoderna som har använts även presenteras. Rapporteringen bör uppfylla vetenskapliga kriterier och ta hänsyn till de etiska perspektiven av undersökningen (Kvale 1997, 85).

11.3 Tillvägagångssätt

För att utföra mina intervjuer så valde jag att intervjua endast en pedagog från sex olika daghem. Detta gjorde jag för att jag ville få mera varierande svar, men även för att få ett bredare perspektiv som skulle göra min undersökning mera pålitlig. De respondenter som valde att delta i undersökningen valdes ut på basis av daghemmets storlek, antal av avdelningar och att alla talar svenska, eftersom mina finska kunskaper inte är tillräckligt bra för att kunna utföra intervjun på finska. Jag valde ut respondenter från större daghem eftersom det var då större chans att de har/haft barn med en annan kulturell bakgrund i sina barngrupper. Jag valde även att inte kontakta flera daghem som var lokaliserade i närheten av varandra, eftersom jag ville se om det fanns några olikheter med tanke på var daghemmen befinner sig.

Jag tog kontakt med respondenterna via daghemsföreståndarnas arbetsmail angående min undersökning. De fick även läsa intervjufrågorna före intervjun började, vilket innebar att de fick begrunda frågorna och tänka över sina svar, samt ha möjlighet att ställa eventuella frågor angående intervjumaterialet före intervjun började. Se intervjufrågorna i bilaga 1. Alla respondenter som jag intervjuade hade studerat till barnträdgårdslärare varav en av dem har titeln daghemsföreståndare. Nästan alla av de respondenter jag intervjuade arbetade med barn i åldern 3-6 år, de resterande arbetade med barn i åldern 1-4 år.

Intervjuerna tog plats under respondenternas arbetstid och på deras arbetsplatser. Jag hade på förhand bestämt tid och datum med dem via mail eller per telefon när intervjun skulle göras. Som jag nämnt tidigare valde jag att intervjua en respondent ifrån varje daghem, eftersom jag ville få olika svar. Skulle jag intervjua flera från samma daghem så skulle svaren ha varit väldigt lika, eftersom respondenterna arbetar på samma daghem.

Intervjuerna valde jag att banda in med hjälp av en bandspelare, på det sättet fick jag med allt som respondenterna hade sagt. Eftersom jag bandade in intervjuerna så fick

jag ut mera av själva intervjun, det blev även lättare att kunna ta in vad respondenterna berättade och hålla ögonkontakt. Jag kunde då även komma på följdfrågor och intervjun blev inte stel; istället för att jag skulle ha suttit och skrivit ned vad respondenterna berättade för mig. Före intervjun började informerade jag ännu en gång till om att intervjun kommer att bandas in. Jag försäkrade även dem igen om att deras identitet kommer att skyddas och att jag är den enda som kommer att ha tillgång till bandet. När alla intervjuer var färdiga lyssnade jag igenom dem och skrev ner ordagrant vad respondenterna hade sagt. På det sättet fick jag en klarare överblick över respondenternas svar och kunde sen fastställa ett resultat.

11.4 Datasekretess

För att skydda respondenternas identitet kan man använda sig utav andra namn och identifierande drag vid rapporten. Före intervjun börjar skall man ha respondenternas godkännande till att man bandar in intervjun (Kvale 1997, 109; Eliasson 2010, 25). Jag informerade även respondenterna före intervjun började att jag är den enda som kommer att ha tillgång till bandet, och att ingen annan kommer att kunna lyssna på det. Jag informerade dem även att jag skulle radera inspelningen efter att jag hade lyssnat på det.

11.5 Analysmetod

Jag har valt att använda mig utav analysmetoden *teoretisk tolkning* för att analysera intervjuerna.

Då man använder sig utav teoretisk tolkning för att analysera intervjuerna, så innebär det att intervjuaren både läser och lyssnar igenom svaren. Under analyseringen skriver man även ner egna uppfattningar av svaren utan att använda sig av en specifik metod. Då det kommer till egna uppfattningar är det av stor betydelse att man inte drar några förhastade slutsatser angående resultat svaren (Kvale & Brinkmann 2009, 253-257).

För att berika rapporten kan man även ta med citat från intervjuundersökningarna. Citat från intervjuerna ger läsarna ett bättre intryck av intervjuernas innehåll och även en mera personlig inblick av intervjusamtalet. En riktlinje för redigering av citat i intervjuresultatet är att intervjuцитat bör återges i skriftspråklig form, med det menas att intervjuutdrag på lokal dialekt är väldigt svårt att läsa. För att underlätta för läsaren

bör intervjuaren återge citatet i en läsbar skriftlig form i slutrapporten (Kvale & Brinkmann 2009, 299-301).

12 Resultat

I detta kapitel kommer jag att redogöra för de resultat jag fått fram genom mina kvalitativa intervjuer med respondenterna. Eftersom jag har gjort kvalitativa intervjuer har jag valt att redovisa intervju resultatet i form av citat, med några stycken där jag ytterligare kommenterar vad respondenterna sagt. Detta har jag gjort för att läsaren skall få en bättre helhet av intervjuerna. Resultatet av intervjuerna kommer att behandlas i ordningsföljd enligt frågeformuläret. Jag vill påpeka att resultatet inte är generellt, utan resultatet belyser endast några pedagogers åsikter om mångkulturellt arbete på daghem. Jag kommer inte använda mig utav några namn då jag belyser respondenternas svar, detta gör jag för att skydda deras identitet.

12.1 Respondenternas egen syn på mångkulturellt arbete

Jag inledde intervjun med respondenterna med att fråga dem vad mångkulturellt arbete innebär för dem. Synen på mångkulturellt arbete var i stora drag samma för alla respondenter; allas lika värde men även att det är en rikedom att få lära sig om olika kulturer och religioner.

"Alla är lika värda, oberoende religion, klädstil eller sätt."

"Det är en rikedom."

Pedagogerna har fått lära sig väldigt mycket gällande mångkultur, barnen har lärt dem om andra länder och deras kulturer och gjort att det är en del av deras vardag på daghemmet.

"Att ha barn från olika kulturer i barngruppen, främst från olika länder men också att ha barn från olika religioner."

"Mångkulturellt arbete för mig är väldigt intressant och att man försöker lära sig så mycket som möjligt om barnens egna kulturer."

"Mångkulturellt arbete är att få lära känna nya kulturer, men även att lära dem om Finlands kultur."

"Mångkulturellt arbete för mig är att acceptera olikheter och att daghemmet tar i beaktande föräldrarnas åsikter hur de vill att deras barn skall vårdas på daghemmet. "

En av respondenterna berättar att det är väldigt intressant att få lära sig hur det går till i andra kulturer. Den viktigaste uppgiften som pedagogerna har i ett mångkulturellt arbete på daghem är att de barn som har invandrat hit skall bli bekanta med sitt nya hemland, och att komma in i samhället på ett bra sätt. Den absolut viktigaste uppgiften pedagogerna har på daghemmen är att barnen får känna trygghet och att man bygger upp ett förtroende med familjerna.

12.2 Respondenternas mångkulturella arbetssätt i barngruppen

Jag fortsatte intervjun med att fråga respondenterna hur de agerar i verksamheten, med tanke på ett mångkulturellt arbetssätt med barngruppen. På den här frågan var svaren mera varierande, trots de varierande svaren ser man en klar röd tråd för alla svar - inkludering.

"Det är viktigt att de nya barnen med en annan kultur får lära sig hur det går till i Finland och hur man skall uppföra sig - vardagskompetens, men att ändå ha kvar sina rötter var de än kommer ifrån."

"Vi använder oss mycket av bilder som stöd i barngruppen, så att alla förstår vad som kommer att hända under dagen."

Det här gör de för att alla barnen inte har svenska som modersmål, utöver bilder använder de sig även mycket utav mimik och kroppsspråk då de pratar.

"Att respektera eventuella religiösa önskemål från barnens föräldrar och att man behandlar alla barn lika. "

"Vi brukar ordna på FN dagen temat 'barn från olika länder'."

Hen ger som exempel att de hade smakat på olika sorters mat och maträtter med barngruppen. De hade smakat på allt från dadlar till fikon, halva och även italiensk pizza.

"Man skall inte ta något för givet då ett utländskt barn börjar på daghemmet – något som är en självklarhet för oss kan vara helt nytt för dem, man skall utgå från barnets tidigare erfarenheter."

"På vårt daghem i år har vi pratat mycket med barngrupperna om olikheter och likheter. Till exempel högtider. att i Finland firar man jul och att i ett annat land firar man något annat istället."

En av respondenterna berättar att genom att ha en öppen dialog med föräldrarna om vad deras barn får delta i på daghemmet är väldigt viktigt, eftersom det är med dem som pedagogerna samarbetar för att barnet skall ha det bra på daghemmet.

12.3 Mångkulturell verksamhet

Jag frågade efteråt hur mycket de satsar på en mångkulturell verksamhet, med tanke på daghemmets leksaker, pyssel, utklädningskläder och så vidare. Här var svaren väldigt olika. Några av daghemmen hade satsat mera än andra, men alla hade ändå tillfört något till daghemmet med tanke på en mångkulturell verksamhet.

"Vi har fått lära oss sånger och några ord på Swahili under en samling."

"Alla är lika värda och alla har rätt till att prata sitt modersmål och tro på sin egen Gud, bara det inte skadar någon annan."

"Vi har införskaffat mörkhyade dockor och utklädningskläder från bland annat den arabiska kulturen, i den mån det är möjligt med tanke på daghemmets budget förstås."

"För något år sedan ordnade vi att en gäst kom till daghemmet och berättade om den muslimska Bayram firandet för barngruppen. Alla barnen fick efteråt laga varsitt Bayram kort. "

"Vi i personalen har ordnat för familjerna en mångkulturell afton med olika maträtter som representerade de olika kulturerna som finns på daghemmet."

Pedagogerna hade då rådfrågat av föräldrarna och fått recept på olika maträtter som de sedan bjöd på under träffen. Hen gav som exempel att på bordet stod det en finsk maträtt med en skylt ovanför där det stod vad maträtten heter och vilket land det kommer ifrån.

"Vi har ordnat ett tema för en hel dag, temat var Italien. Den dagen hade vi i personalen inrett daghemmet i de italienska färgerna och till lunch serverades pizza. "

"Vi har haft nationaliteter som tema till pyssel en gång, då gjorde vi en jordglob tillsammans med barnen och de fick måla in alla barns hemländer."

"På vår avdelning har vi gjort ett födelsedagståg som är indelat i de fyra årstiderna, på tåget har vi skrivit med hjälp från föräldrarna "grattis" på barnens hemspråk."

"Vi har haft en kulturvecka, där vi varje dag pratade om ett nytt land. "

Respondenten berättade att hela dagen präglades av det landet, såsom pyssel, lekar, maträtter. De hade ordnat så att gäster kom dit och berättat om deras hemland och dess kultur för barngruppen.

12.4 Respondenternas beaktande vid Finlands religiösa högtider

Jag fortsatte intervjun med att fråga respondenterna hur de tar i beaktande barnen med en annan kulturell bakgrund och religion, då det kommer till Finlands religiösa högtider. Respondenterna hade enade svar på den här frågan, att man frågar av föräldrarna vad deras barn får och inte får delta i.

"Vi frågar av barnens föräldrar vad de får och inte får delta i på daghemmet, till exempel vid påsken då hela daghemmet går till kyrkan. "

"På vårt daghem får alla barn lära sig om de finska högtiderna, dock då det kommer till att daghemmet skall besöka kyrkan och gå på påsk vandringen så vill inte några av föräldrarna att deras barn skall delta. "

"En öppen kommunikation med föräldrarna är av stor betydelse. "

Respondenterna berättade att om något barn/ några barn inte får följa med på ett religiöst firande så är det pedagogernas skyldighet att ordna något annat åt hen/dem på daghemmet och att någon av pedagogerna stannar kvar.

12.5 Respondenternas beaktande av andra religioners högtider

Jag fortsatte intervjun med att fråga respondenterna hur det tar i beaktande barnen med en annan kulturell bakgrunds religioner och deras högtider i barngruppen. De flesta av respondenterna hade pratat med barngruppen om olika kulturer och högtider, andra hade inte pratat om det alls men ändå uppmärksammat de olika kulturerna och deras högtider på andra sätt.

"Vi sjunger sånger och barnen får berätta om deras högtider. "

"Barnen i barngruppen får gärna berätta om sina högtider, vad de firar och hur det går till. Annars kan man även fråga av deras föräldrar."

Jag frågade respondenterna om Ramadan, flera av dem svarade att pedagogerna inte brukar berätta om ramadan och själva fastan för barnen. Det de däremot brukar prata om är festen som hålls efter att fastan är över. Då förklarar de för barnen att det motsvarar ungefär vårt julfirande.

"Trots föräldrarnas egen religion är de väldigt mån om att deras barn skall delta i allt på daghemmet, även luciafirandet vid jul. Ett år var en av de somaliska flickorna i barngruppen lucia och det var helt okej för föräldrarna."

"Vi brukar gå till gravgården på Allhelgona för att tända ljus och då brukar alla barn får följa med. "

"På lilla sidan har vi satt upp flaggor från olika länder som barnen kommer ifrån."

"Jag skulle givetvis berätta om olika religioners högtider. Detta då efter att jag fått den information jag behöver från föräldrarna för att kunna återberätta det till barngruppen."

"Vi pedagoger har diskuterat med varandra om att vi har fått bra med information om barnens egna kulturer, det vi skulle vilja veta mera om är barnens olika högtider och hur de firas."

"Det här är något som jag anser kunde förbättras på vårt daghem. Vi har inte pratat om andra kulturer och olika högtider med barngruppen. Däremot något vi pedagoger brukar göra är att säga "grattis" på Ramadan till de muslimska barnen."

12.6 Utmaningar i vardagen

Följande fråga var hurdana utmaningar de möter i vardagen med barn som har en annan kultur och deras föräldrar. Här nämnde jag även att de får mer än gärna berätta om möjligheter också med att ha många olika kulturer i barngruppen. Den största utmaningen var alla enade om. Språkförbistringen är den största utmaningen. Möjligheter med att ha en mångkulturell barngrupp var alla enade om. Att det är en rikedom, på ett eller annat sätt. Vare sig det handlade om kunskap, allas lika värde eller att förebygga mot fördomar.

"Språket är en utmaning, men man får försöka använda sig utav kroppsspråket istället."

"Barnens tidigare hemförhållande är en utmaning, många kommer från ett land där det varit krig och föräldrarna har blivit misshandlade."

"Det finns många möjligheter med att ha en mångkulturell barngrupp, dock så ser vi inte att de skulle vara mer annorlunda än något annat barn. De är ju en del av barngruppen - en del av oss."

"En utmaning är kulturskillnader, som till exempel då det kommer till utevistelse på daghemmet. Då kan man märka att några av föräldrarna har svårt att förstå varför vi går ut med barngruppen i alla väder. "

"En utmaning är julfirandet. Vi pedagogerna tycker att alla barn oavsett religion skulle kunna delta i vissa saker såsom ringlekarna, för att vi förknippar inte det med något religiöst. Dock så måste vi respektera att om föräldrarna inte vill att deras barn skall delta så är det så."

"Möjligheter med att ha en mångkulturell barngrupp är att det är väldigt intressant att lära sig om andra länder och deras kulturer, man kan även hoppas att barnen i barngruppen blir öppna för olika nationaliteter."

"Jag själv har inte stött på några utmaningar med barnen eller föräldrarna som har en annan kultur, däremot så har pedagogerna på de andra avdelningarna stött på utmaningar gällande språkförbistring med föräldrarna. "

"Möjligheter med att ha en mångkulturell barngrupp är att få vidga sina vyer och att även barnen får vidga sina vyer. Barnen får lära sig att vi alla är likadana, fast några har en annan religion än vad vi har här i Finland och att de inte nödvändigtvis äter samma mat som vi gör."

"Den största utmaningen när ett nytt barn från en annan kultur börjar på daghemmet är att allt är nytt för hen, det är ett nytt land, med en ny kultur och ett nytt språk. "

En av respondenterna ger som exempel att en utmaning är uppfattningen om tiden. Att passa tider är väldigt viktigt i vår kultur, bestämmer man att man skall träffas klockan 13:00 så träffas man klockan 13:00. Det här är inte lika självklart för alla kulturer.

"Möjligheter med att ha en mångkulturell barngrupp är att barnen lär sig att vi alla ser olika ut men är lika mycket värda. "

"De utmaningar vi har stött på i vardagen med barnen och deras föräldrar från en annan kultur är främst vardagliga saker som vi här i Finland är vana med. Till exempel att vi finländare ser det inte som något konstigt att ha barnet ute i barnvagnen vid vilan fast det är kallt ute. "

"Möjligheter med att ha en mångkulturell barngrupp är att det motverkar fördomar, det här gäller inte enbart barn från andra kulturer, utan även barn med funktionshinder. "

Jag frågade till en av respondenterna hur pedagogerna går till väga med föräldrar som inte vill att deras barn skall vara ute när det regnar. Hen svarade att de brukar förklara för föräldrarna från ett pedagogiskt syfte med tanke på utevistelse. Varför de går ut med barnen fast det regnar är för att det gynnar barnens motorik att röra på sig med mycket kläder på, och att barnet får chansen att utforska miljön.

12.7 Respondenternas åsikter om ett lyckat mångkulturellt arbetssätt

Intervjun fortsatte jag med att fråga respondenterna vad de anser krävs för att ett mångkulturellt arbete skall lyckas. Här hade nästan alla samma svar, det som framfördes mest var en öppen kommunikation. Det var bara en som nämnde andra organisationers deltagande i verksamheten för att arbetet skall lyckas.

"Att många är inblandande, vi som jobbar här, flyktingkoordinatorerna, socialen och kommunen."

"Jag anser att det är väldigt viktigt att vara hörsam och ha en öppen kommunikation, om man inte har det så kan man stöta på problem såsom missförstånd."

"Jag tycker att det krävs respekt och ett öppet sinne från alla parter. Att man kan kommunicera och våga fråga om det är något."

"Att pedagogerna på daghemmet skall vara engagerade i verksamheten, skapa trygghet och förtroende och att man tar reda på information om saker man inte är så beläst på."

"Jag tycker att man inte skall kräva lika mycket av ett barn som nyligen invandrat hit till Finland, som ett barn som varit på daghemmet i en längre tid. Till exempel att barnet ifråga får ha med sig sitt gosedjur under hela dagen på daghemmet, när pedagogerna endast brukar tillåta egna gosedjur vid vilan."

12.8 Respondenternas beaktande av styrdokumentet

Följande fråga löd hur de tar i beaktande grunderna för planen för småbarnsfostran och kommunens egna plan för småbarnsfostran, då det kommer till barnen med en annan kulturell bakgrund. De tre nyckelorden i respondenternas svar i den här frågan var beaktande av barnets egen *religion*, att barnet skall ha rätt till sitt *hemspråk*, och även *ingen diskriminering*.

"Då vi går till kyrkan eller pratar om Gud och Jesus vid samlingen, att man tar i beaktande om några utav barnen inte får delta. Att man hittar på något annat åt dem att göra då och att någon ur personalen är med dem."

"Mycket av det som står i planen gäller alla barn oavsett vilken kultur eller modersmål de har. Det man behöver ta i beaktande är när kommer till deras religion och att de har rätt till deras hemspråk och en hemspråkslärare."

"Vi pedagoger gör på så sätt att i början då föräldrarna skriver på vårdavtalet så frågar vi vad deras barn får vara med på. Till exempel då församlingen kommer på besök till daghemmet eller om barnen får följa med till kyrkan."

"Något vi betonar här på vårt daghem är att barnen skall få ha sitt eget hemspråk, har föräldrarna ett annat modersmål så skall barnen behålla det och prata det hemma."

Vid ett daghem har pedagogerna även skrivit ett papper om tips och råd om hur föräldrarna kan upprätthålla hemspråket, hen ger som exempel att läsa böcker för barnet. Pappret har även blivit översatt till bosniska, på så vis så kan några familjer få det på deras modersmål.

"Att det inte förekommer någon diskriminering i barngruppen är en viktig punkt på vårt daghem och ingen särbehandling på grund av den egna kulturen eller religionen."

"Man måste utgå från barnets tidigare erfarenheter och sen utgå från det när man integrerar dem i verksamheten."

"När ett nytt barn börjar på vårt daghem så får vi information om barnet. Till exempel hemland, religion, specialbehov, allergier och så vidare. Utifrån den informationen så utgår vi ifrån det enskilda barnets behov då vi tar i beaktande grunderna för planen för småbarnsfostran och skapar en trygghet för barnet på daghemmet. "

"Känner barnet trygghet på daghemmet oavsett om hen inte kan svenska, så är hälften vunnet. För känner barnet trygghet så underlättar det för barnet att lära sig det nya språket och bli delaktig på det nya daghemmet."

"Något jag tycker är bra är när daghem anställer pedagoger som är flerspråkiga, för det ger de nya barnen som inte lärt sig svenska en trygghet. Att det finns någon i personalen som har samma modersmål som dem."

12.9 Viktiga kompetenser inom mångkulturellt arbete på daghem

Jag fortsatte intervjun med att fråga respondenterna vilka kompetenser de ansåg är viktiga att ha i arbetet med en mångkulturell barngrupp. De ord som jag tog fasta på i respondenternas svar på den här frågan är flexibel, förståelse, glad och en positiv inställning och framför allt att ge barnet kärlek och en känsla av trygghet. Två av respondenterna nämnde även att det skulle vara bra att kunna flera språk.

"Att man är flexibel gällande vad man har planerat, det är förstås samma i alla barngrupper. Vi har även fått sänka på nivån gällande till exempel sånger, att vi har börjat sjunga mera baby sånger såsom 'var är tummen' med barngruppen. "

"Vi tänker på hur vi pedagoger formulerar oss när vi pratar med barnen, att vi väljer ut de viktigaste orden för att få fram det vi vill ha sagt."

"Den mångkulturella kommunikativa kompetensen och multilitteracitet är de viktigaste kompetenserna, men även vardagskompetensen är viktig. "

"De viktigaste kompetenserna man kan ha är en positiv inställning till mångfald och att man tänker på att man är en förebild för barngruppen. Det är även viktigt att man som pedagog vågar fråga av föräldrarna gällande kulturskillnader."

"Det skulle vara en stor fördel med att kunna flera språk, eller att någon annan av pedagogerna kan prata swahili eller arabiska. "

"Pedagogerna skall vara flexibla, lyhörda och ge barnen kärlek och trygghet. "

"Jag anser att det är viktigt att pedagogerna har förståelse för föräldrarnas åsikter och önskemål gällande deras barns vårdbehov, och även att man är glada och positiva i sitt arbete och att man inte särbehandlar något barn."

12.10 Respondenternas övriga tankar kring mångkulturellt arbete

Den sista frågan löd om det fanns något de ville tillägga som jag inte hade nämnt, som de ansåg är viktigt och bör nämnas då det kommer till mångkulturellt arbete på daghem. Alla respondenter hade något att tillägga. Deras svar varierade något.

"Det är roligt men krävande."

En av respondenterna berättar att pedagogerna får se lite mellan fingrarna då det kommer till föräldrarna, med tanke på ute kläder. Att man på daghemmet har pratat med föräldrarna om att barnen behöver regnkläder. Det har blivit till sist att en ur personalen har tagit med hens barns kläder som reservkläder och regnbyxor till daghemmet.

"Man skall se det som en rikedom och ta till vara att man får ha barn med andra kulturer och språk i barngruppen, eftersom det ger så mycket. Sen blir det även mera tydligt i barngruppen att vi alla ser olika ut men att alla är lika mycket värda."

"Att man tar till hjälp av en tolk när man diskuterar med föräldrarna vid inskolningen och vid eventuella föräldrasamtal. "

"Jag vill tillägga en sak om barnen som inte får delta när församlingen kommer på besök. Att man förklarar för barngruppen varför de inte får delta och att barnen ifråga förstår varför de inte får delta – att deras föräldrar inte vill att de skall delta på grund av att de har en annan religion. "

"Något jag tycker är väldigt bra som pedagogerna fått på vårt daghem är information om kommunen, dagvården och daghemmet på olika språk att dela ut till föräldrarna."

"Barn är barn, det är ingen skillnad på hud- eller ögonfärg. De behöver kärlek och respekt allihopa."

"Jag vill tillägga att det är oerhört viktigt att träna språket. Att när kommunikationen med själva barnet inte fungerar på grund av språkförbistring - när barnet inte kan

förmedla varför hen är arga eller ledsen och personalen kan inte heller ställa frågor varför. ”

”Då jag arbetar med familjer från andra kulturer så brukar jag gå tillbaka till mig själv och försöka sätta mig in i deras situation de är i - Hur skulle jag vilja bli bemött om jag skulle ha flyttat långt bort till ett annat land med min familj.”

”Något jag vill tillägga som jag anser är viktigt i arbetet med barngruppen och även föräldrarna är att man är en förebild. För många av föräldrar är pedagogerna den första kontakten till det nya landet. ”

”Att man ger information om det nya landet och hur det går till på daghemmet, att man har en öppen kommunikation i den utsträckning det är möjligt, brister det i kommunikationen kan man ta till hjälp av tolk, kroppsspråk och gester.”

13 Slutdiskussion och kritisk granskning

I det här kapitlet kommer jag att göra en sammanfattning och kritiskt granska mitt examensarbete. Syftet med mitt examensarbete var att undersöka dagvården och pedagogernas arbetsmetoder, med fokus på mångkulturellt arbete och dess utmaningar från ett personalperspektiv. De mest centrala frågeställningarna i mitt examensarbete var hurdana utmaningar pedagogerna stöter på i vardagen med invandrabarn och deras föräldrar. Vilka arbetsmetoder pedagogerna använder sig av för att arbeta på ett mångkulturellt arbetssätt med barngruppen och vad de anser krävs för att ett mångkulturellt arbetssätt skall lyckas.

I min undersökning valde jag att använda mig utav den kvalitativa metoden i form av kvalitativa intervjuer. Jag intervjuade sex personer från sex olika daghem. Respondenterna arbetar med barn i åldern ett till sex år. Då jag analyserade intervju svaren användade jag mig av teoretisk tolkning som metod.

Undersökningen visade att mångkulturellt arbete innebär att framföra budskapet att vi alla är olika men lika mycket värda och att det är en rikedom att ha en mångkulturell barngrupp. I min undersökning kom jag fram till att mångkulturellt arbete utförs på liknande sätt i alla daghem.

Den didaktiska frågan *hur* får sitt svar från frågan om mångkulturellt arbetssätt, som visar att flera utav respondenterna använder sig av olika språkstöd i sin verksamhet; såsom bilder som stöd och bildscheman för att underlätta språkförbistringen med de barn som inte kan svenska. En av respondenterna använde även tecken som stöd för att förstärka kommunikationen med barnen; att språket förstärks med tal, hörsel och syn.

Andra saker som kom fram i min undersökning var att det är väldigt många faktorer som krävs för att ett mångkulturellt arbete skall lyckas, så att barnet skall ha det bra på det nya daghemmet. De tre främsta faktorerna är ett gott samarbete med föräldrarna och en öppen kommunikation. Att barnet skall lära sig det svenska språket och om Finlands kultur och att barnet skall känna trygghet.

Resultatet visar att pedagogerna är engagerade i sitt arbete och att deras mål är att alla barn skall trivas och må bra. Betydelsen av att ta till hjälp från olika håll för att stärka barnens kulturella identitet och ge dem en känsla av inkludering, kan pedagogerna få hjälp av föräldrarna eller gästpratarna. Pedagogerna kan även använda språkstöd och pyssel, för att göra så barnen känner sig inkluderade i barngruppen.

I undersökningen kom det fram att utmaningar som uppstår i vardagen med familjerna med en annan kulturell bakgrund är främst språkförbistringen. Något så vanligt som att berätta för föräldrarna vad deras barn har gjort under dagen blir plötsligt väldigt svårt när man inte pratar samma språk. Andra utmaningar var kulturskillnader, till exempel att försöka förklara för föräldrarna varför pedagogerna är ute med barngruppen fast det regnar. Att använda sig utav bilder som stöd, mimik och kroppsspråk för att föra fram det man vill ha sagt, det var alla pedagogerna eniga om.

Resultatet visar att ha tålamod och förståelse är viktiga kompetenser som pedagogerna bör ha i arbetet med barn från andra kulturer. Något de även poängterade var att ha ett öppet sinne för olika kulturer och religioner och vara glad och positiv i sitt arbete. Att skapa förtroende och trygghet är också av betydelse i arbetet med en mångkulturell barngrupp, eftersom de kommer till ett annat land där allt är nytt för dem.

Möjligheter med att ha en mångkulturell barngrupp enligt pedagogerna är att barnen får ett mångkulturellt tankesätt. Att vi alla ser olika ut och pratar olika, men att vi är lika mycket värda för det. Barnen får även ett bredare perspektiv på hur världen ser ut. Trots att idag så är många barn väl beresta, som även en av respondenterna

poängterade. Resultatet visar även att det är av betydelse att framför budskapet att alla är olika för att förebygga mot fördomar och mobbning på grund av olikheter.

Eftersom jag vet att många familjer har invandrat hit till Finland i flera års tid, väckte det ett intresse för mig att skriva om mångkulturellt arbete på daghem. Min första tanke var att skriva om mångkulturellt arbete från ett föräldraperspektiv. Jag hade då i åtanke att få veta deras åsikter om dagvården. Jag kom ganska snabbt fram till att det skulle försvåra hela arbetet med tanke på att hitta litteratur från föräldrarnas perspektiv, men även försvåra intervjuerna på grund av språkförbistringen. Det skulle ha försvårat hela undersökningen och även gjort att jag inte skulle fått lika omfattande svar på mina frågor. Detta ledde till att jag fick ändra synvinkel på mitt examensarbets innehåll. Istället för att hitta litteratur om föräldrarnas egna tankar och åsikter om dagvården, så började jag söka efter pedagogernas arbetsmetoder i mångkulturella barngrupper. Det här ledde då till en mera omfattande undersökning och mera djupgående svar om mångkulturellt arbete inom dagvården.

Valet av intervjufrågor till min undersökning är baserade på examensarbetets syfte och teoridelens innehåll. Eftersom jag hade svårigheter med att hitta litteraturmaterial som beskrev hur det ser ut på mångkulturella daghem, så ville jag komplettera den bristfälliga informationen med hjälp av intervjuerna. De frågor jag formulerade var baserat på teoridelens innehåll för att få svar på frågan 'hur ser det ut?' på mångkulturella daghem. För att få teoridelen mera pålitligt, så skulle jag behövt söka ännu bättre efter mera litteratur för att kunna backa upp mitt syfte. Detta kan göra så att mitt examensarbete inte ger samma tillförlitliga intryck. Däremot anser jag som jag nämnt tidigare att intervju svaren kompletterar den bristfälliga teorin om 'hur det ser ut' på mångkulturella daghem.

Trots det smala litteraturunderlaget i teoridelen för att backa upp mitt syfte, så har jag försökt använda mig utav olika källor för att få en mera mångsidig och pålitlig undersökning. Jag har valt att använda mig utav olika typer av källor, allt från tidigare forskning och intervjuer till de Finska lagarna som främjar barns rättigheter inom småbarnspedagogik, med tanke på etnicitet, kultur och religion. För att ge mitt arbete positiv feedback så tycker jag ändå att jag har fått fram bra material för att styrka mitt examensarbets syfte och är väldigt nöjd med dess innehåll.

Mina åsikter om själva undersökningen och att kritiskt granska den kan jag konstatera att själva valet av att inte intervjua flera från samma daghem var rätt val. Eftersom jag fick då ett bredare perspektiv och fick chansen att intervjua flera daghem. Däremot något som jag inte fick chansen att göra, som jag även ville göra var observationer. Det hade varit otroligt intressant att få vara med någon timme under en dag på ett av daghemmen, och få se hur det går till i praktiken. Skulle jag haft den möjligheten så skulle mitt arbete även blivit mera pålitligt. Dock så hade jag inte planerat in tillräckligt med tid för att kunna utföra observationer, själva skrivandet av teoridelen gick över den tid jag planerat det skulle ta.

Jag är nöjd över ämnet jag har valt att skiva om i mitt examensarbete, eftersom jag anser att jag kommer att ha stor nytta av det i mitt arbete som socionom. Jag ville få mera kunskap om hur man bör agera i en mångkulturell barngrupp, för att stärka barnens delaktighet och identitet. Jag hoppas även att de som läser mitt examensarbete kommer att ha nytta av det och få mera kunskap om ämnet.

För att avsluta mitt examensarbete vill jag säga att det har varit otroligt roligt att göra hela den här undersökningen. Allt från att läsa bland litteratur till att göra intervjuerna, det har varit väldigt lärorikt. Till sist vill jag bara säga ett stort och varmt "tack" till de pedagoger som ställde upp på min undersökning, jag hade inte kunnat göra det här utan er.

Källförteckning

- Broberg, M., Hagström, B., & Broberg, A. (2012). *Anknytning i förskolan: Vikten av trygghet för lek och lärande*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Eliasson, A. (2010). *Kvantitativ metod från början* (2. uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Ellneby, Y. (2007). *Pedagoger mitt i mångfalden: Att möta barn från andra kulturer i förskolan*. Stockholm: Sveriges utbildningsradio.
- Finska Migrationsverket, 2017 [Online]
http://www.migri.fi/download/65041_Tilastograafit_2015_SV_final.pdf?f92d3fa1fb39d488 [Hämtat: 11.1.2017]
- Finska Migrationsverket, 2017 [Online]
<http://statistik.migri.fi/#decisions> [Hämtat: 28.4.2017]
- Forsman L., Hummelstedt-Djedou I., 2014. *The identity game: constructing and enabling multicultural identities in a Finland-Swedish school setting*. British Educational Research Journal,14(40), s. 501-522.
- Fredriksson, U., & Wahlström, P. (1997). *Skola för mångfald eller enfald: Om interkulturell undervisning*. Stockholm: Legus.
- Grunderna för planen för småbarnsfostran, korrigerad upplaga (version 2), 2016 [Online]
https://www.thl.fi/documents/605877/747474/vasu_svenska.pdf
 [Hämtat:30.12.2016].
- Hultinger, E., & Wallentin, C. (1996). *Den mångkulturella skolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Inrikesministeriet, 2016 [Online]
<http://www.intermin.fi/sv/migration/arbetskraftsinvandring> [Hämtat: 30.12.2016]
- Kristal- Andersson B. (2001). *Att förstå flyktingar, invandrare och deras barn- en psykologisk modell*. Studentlitteratur, Lund.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S., Brinkmann, S., & Torhell, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (2. uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Lahdenperä, P. (2004). *Interkulturell pedagogik i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Lahdenperä, P., & Lorentz, H. (2010). *Möten i mångfaldens skola: Interkulturella arbetsformer och nya pedagogiska utmaningar*. Lund: Studentlitteratur.
- Lunneblad, J. (2009). *Den mångkulturella förskolan: Motsägelser och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Löfdahl A., Hägglund S., 2012. *Diversity in preschool: Defusing and maintaining differences*. Australasian Journal of Early Childhood, 12 (37), s. 119-126.

Sjöwall, A. (1994). *Kulturmöten i barnomsorg och skola: Antirasistiskt arbete med barn*. Lund: Studentlitteratur.

Skans, A. (2011). *En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken*. Malmö: Malmö högskola, Lärarutbildningen.

Stakes, 2008, *Barndagvård i kommunerna 2007*. Institutet för hälsa och välfärd. [Online]

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77770/Tt20_08.pdf?sequence=1
[Hämtat: 30.12.2016]

Stakes, 2014, *Barndagvård 2013- delrapport om kommunenkäten*. Institutet för hälsa och välfärd. [Online].

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116231/Tr16_14.pdf?sequence=4
[Hämtat: 30.12.2016]

Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer* (3. uppl.). Lund: Studentlitteratur.

UNICEF:s barnkonvention, (u.å.) [Online]

<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten> [Hämtat: 30.12.2016]

Finlands författningssamling

Barnskyddslag 417/2007 www.finlex.fi [Hämtat: 12.1.2017].

Diskrimineringslag 1325/2014 www.finlex.fi [Hämtat: 12.1.2017].

Finlands grundlag 1999/ 731 www.finlex.fi [Hämtat: 30.12.2016].

Lagen om främjande av integration 1386/2010 www.finlex.fi [Hämtat: 12.1.2017].

Lag om småbarnspedagogik 1973/36 www.finlex.fi [Hämtat: 30.12.2016].

Intervjufrågor

Bilaga 1(1)

1. Vad innebär mångkulturellt arbete för dig?
2. Hur agerar du i verksamheten med tanke på ett mångkulturellt arbetssätt med barngruppen?
3. Hur mycket satsar ni på en mångkulturell verksamhet? (leksaker, pyssel, utklädningskläder m.m.)
4. Hur tar du i beaktande de utländska barnen då det gäller Finlands religiösa högtidsfiranden?
5. Hur tar du i beaktande de utländska barnens egna kulturer och deras högtider i barngruppen?
6. Hurdana utmaningar stöter du på i vardagen med utländska barn och deras föräldrar?
7. Vad anser du krävs för att ett mångkulturellt arbete skall lyckas?
8. Hur tar du i beaktande grunderna för planen för småbarnsfostran och kommunens egna plan för småbarnsfostran när det gäller de utländska barnen?
9. Vilka kompetenser anser du är viktiga att ha i arbetet med mångkulturella barngrupper?
10. Finns det något som jag inte har nämnt som du tycker är viktigt och bör nämnas när det gäller mångkulturellt arbete på daghem?